

GREATER COPENHAGEN

Analys av Greater Copenhagens arbetsmarknad 2021

Arbetsmarknadsanalysen har tagits fram i tätt samarbete mellan Greater Copenhagens sekretariat, Köpenhamns Kommun och Malmö Stad.

Analysen ger ett databaserat bidrag till styrelsens temadiskussion om arbetsmarknaden i Greater Copenhagens geografi. Den sätter särskilt fokus på arbetsstyrkans kompetenser och mobilitet. Analysen kommer kompletteras av en extern mismatchanalys av arbetsmarknaden som är under utarbetning fram till styrelsemötet.

I Greater Copenhagens arbetsmarknadscharter, som antogs i januari 2020, presenterades en vision om en sammanhängande arbetsmarknad som stöttar hållbar tillväxt, välbefinnande och välfärd i hela regionen. En stark och sammanhängande arbetsmarknad kräver bl.a. i) stark infrastruktur som gör pendling kors och tvärs i regionen möjlig, ii) frihet från tekniska barriärer som hindrar att ta ett jobb i grannlandet och iii) att arbetsstyrkan har de rätta kompetenserna.

Konteksten for Greater Copenhagens arbejdsmarked

Greater Copenhagens regionala arbetsmarknad påverkas i hög grad av den globala ekonomin och de nationella ramvillkoren. Särskilt den ekonomiska aktiviteten i samfundet är avgörande för efterfrågan på arbetskraft.

GREATER COPENHAGEN

De senaste åren har riksbankernas lägre räntor medfört ekonomisk tillväxt och lägre arbetslöshet. De flesta indikatorer pekar mot att de låga räntorna är här för att stanna, vilket understödjer tillväxt i både Danmark och Sverige.

Trots att räntorna varit låga ligger tillväxten i Greater Copenhagen på en lägre nivå och arbetslösheten något högre än många andra metropolregioner som Greater Copenhagen vill konkurrera med, exempelvis Berlin, Stockholm, Amsterdam, Tel Aviv och Boston* (figur 1.2 och 7.1).

Utbildningsmässigt har fler i Greater Copenhagen eftergymnasial utbildning medan något färre har folkskola och yrkesutbildningar som högsta slutförda utbildning (figur 4.1, 4.2 och 7.2). Det är dock oklart huruvida enbart högre utbildningsnivå av befolkningen alltid gynnar metropolen. Bland annat kan man, utifrån figur 4.1 och 4.2, se att de branscher som växer mest generellt kräver en yrkesinriktad utbildning. IT-branschen ser utifrån samma figurer ut att få problem med kompetensförsörjning och Dansk Energi samt Arbejderbevægelsens Erhversråd (AE) lyfter att bristen på yrkesutbildad arbetskraft kan hota den gröna omställningen.

Enligt The Economist ("Riding High in a worker's world", 10-04-2021) blev den ekonomiska nedgången som förutspåddes när Corona pandemin bröt ut inte lika kraftig som förväntad och de flesta ekonomier har dessutom återhämtat sig förvånansvärt bra. Detta ser ut att gälla även för Greater Copenhagen där den begränsade nedstängningen och möjligheten att permittera anställda hållit arbetslösheten på en något högre, men stabil nivå jämfört med februari 2020 (figur 1.4).

Att fler varit tvungna att arbeta hemifrån har inneburit att fler sett fördelarna med hemarbete och bl.a. Boston Consulting Group (Decoding global ways of working 31-03-2021) förutsäger att allt fler kommer vilja fortsätta arbeta hemifrån på deltid efter pandemin. Detta gäller främst de som arbetar inom kunskapsbaserade och digitala yrken. Möjliga konsekvenser av detta är att kollektivtrafik och infrastruktur kommer belastas mindre under rusningstid eller åtminstone öka långsammare än tidigare. Ytterligare en möjlig konsekvens är att fler väljer att bosätta sig längre ifrån sin arbetsplats då de inte behöver ta sig till kontoret lika ofta.

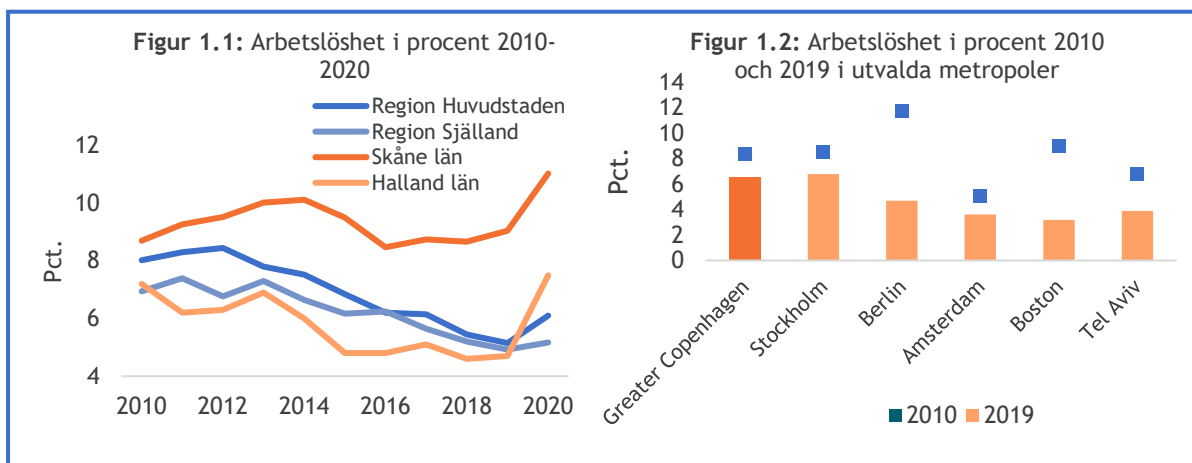
Utifrån detta internationella perspektiv ska analysen nu djupdyka i förutsättningarna för Greater Copenhagen's regionala arbetsmarknad.

---

* Greater Copenhagen er en geografisk stor region. For at kunne lave retvisende sammenligninger, må medtages tilsvarende udvidede metropol-områder omkring de øvrige byer. Samtidig tages der hensyn til datatilgængelighed. Således omfatter analysen (mio. indbyggere og 10.000 km² areal i parentes): Stockholm (4,0 og 1,5) inkluderer Östra Mellansverige, Berlin (6,1 og 3,8) inkluderer Brandenburg, Amsterdam (8,2 & 1,2) inkluderer Utrecht, Nordholland, Sydholland, & Zeeland, Tel Aviv (8,8 og 2,2) inkluderer hele Israel og Boston (6,9 og 2,7) inkluderer Massachusetts. Til sammenligning bor der 4,3 mio. i Greater Copenhagen på ca. 26.600 kvadratmeter.

GREATER COPENHAGEN

1. Arbetslöshet över tid och under coronakrisen

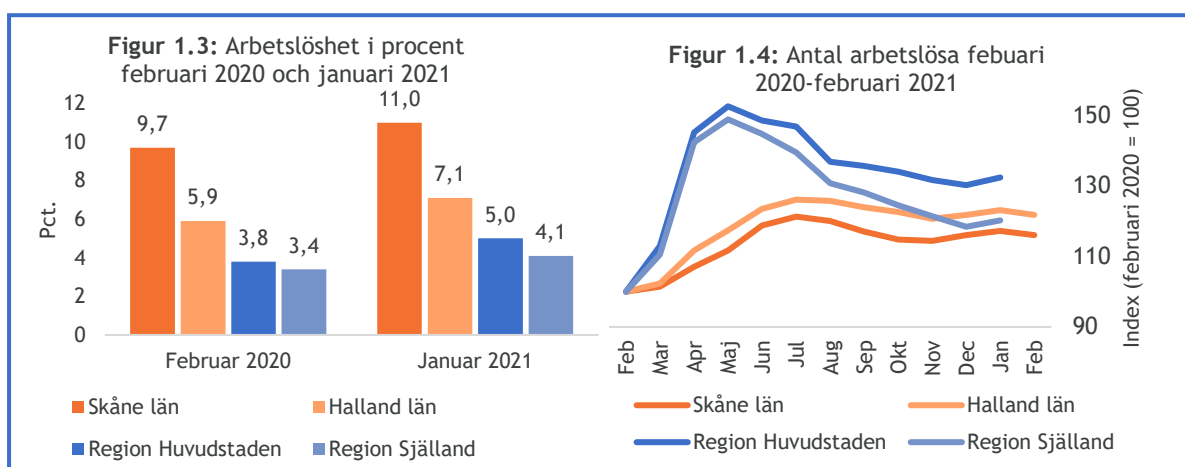
Arbetslösheten har mellan 2010 och 2019 minskat i Greater Copenhagen...

Arbetslösheten har mellan 2010 och 2019 sjunkit, när Coronapandemin slog till 2020 började den öka igen, jf figur 1.1., Region Skåne har en högre nivå av arbetslöshet än resterande delar av samarbetet. Jämfört med andra metropoler ligger Greater Copenhagens arbetslöshet något högre än övriga metropoler, vilket framgår av figur 1.2. Det kan bl.a. bero på en högre strukturell arbetslöshet i Skåne.

... Men i Skåne och Halland har arbetslösheten ökat till samma nivå som 2010 till följd av Coronapandemin.

Coronapandemin har dämpat ekonomisk aktivitet vilket resulterat i högre arbetslöshet jf. figur 1.3. Den begränsade nedstängningen av samhället i Greater Copenhagen har inneburit att många med anställning i näringsliv, hälso- och sjukvård, bygg och anlägg samt offentlig administration inte påverkats starkt av Coronapandemin. Även möjligheten att permittera anställda ser ut att ha hindrat arbetslösheten från att öka alltför mycket.

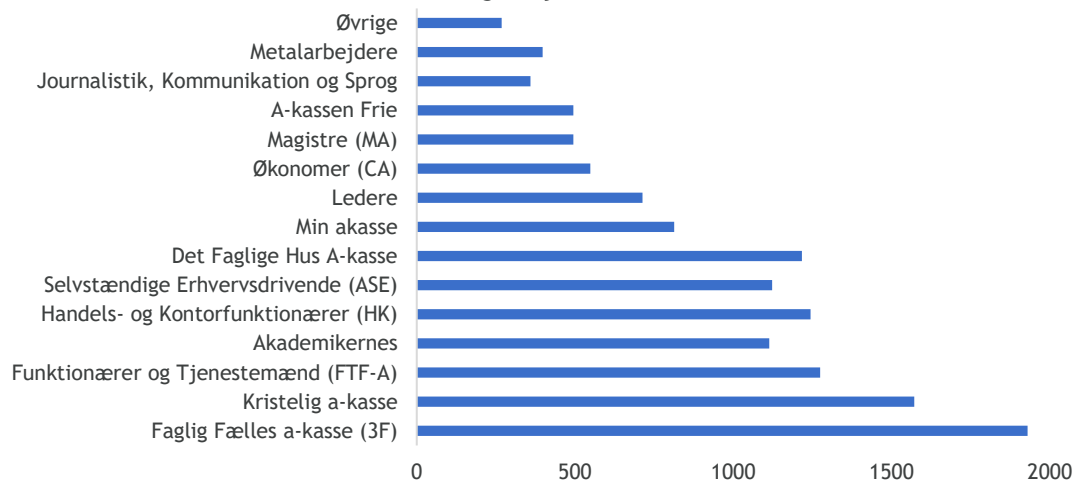
Under Coronapandemin har arbetslösheten ökade kraftigast på den danska sidan av Greater Copenhagen, vilket syns i figur 1.4, troligen på grund av att nedstängningen av samhället var mer omfattande. Utöver detta har Köpenhamnsområdet även drabbats av nedgången i turism och upplevelseekonomi. Däremot ser arbetslösheten på den svenska sidan ut att ha ökat till högre nivåer än 2010, jf figur 1.1.

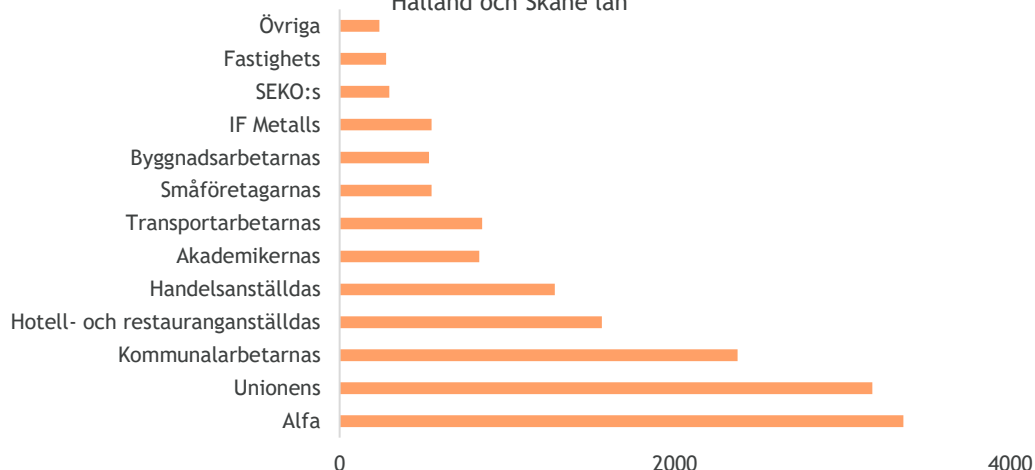
Kilder: Köpenhamns Kommun mot bakgrund av data från Ørestad (figur 1.1), OECD (figur 1.2), DST och Arbetsformidlingen (figur 1.3 och 1.4)

2. Arbetslösa, vilka är de?

Figur 2.1: Ändring i antal arbetslösa från 4. kv. 2019 till 4. kv. 2020 fördelat på a-kassor - Region Själland och Huvudstaden

Figur 2.2: Ändringar i antal heltidsarbetslösa från 4. kv. 2019 till 4. kv. 2020 - Halland och Skåne län

Det är anställda i den privata tjänstesektorn som drabbats hårdast av arbetslöshet under Coronapandemin.

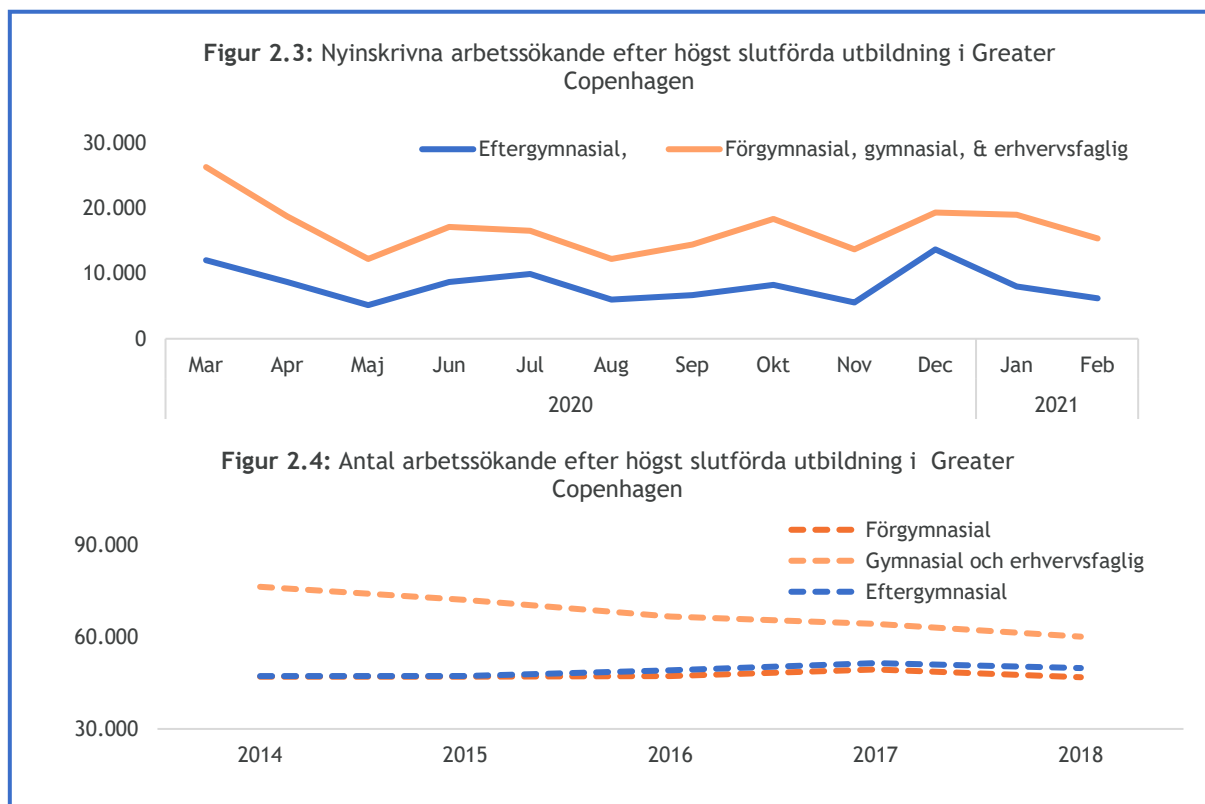
De som drabbats hårdast av Coronapandemin är anställda i den privata tjänstesektorn (ex. transport, lager, hotell, restauranger, matsalar, luftfart och försäljning) vilket kan utläsas av de hårdast drabbade a-kassorna, bl.a 3F och Unionen, i figur 2.1 och 2.2.

Arbetslösheten för de med gymnasial- och yrkesutbildning som högsta utbildning är högre än för de med vidaregående utbildning.

Av figur 2.3 syns att det är fler med gymnasial- och yrkesutbildning samt med utbildning från folkskola som drabbats av arbetslöshet under Coronapandemin än med högre utbildning. Detta följer den längre trenden som syns i figur 2.4. Där syns även att arbetslösheten bland de med gymnasial- och yrkesutbildning sjunkit över tid.

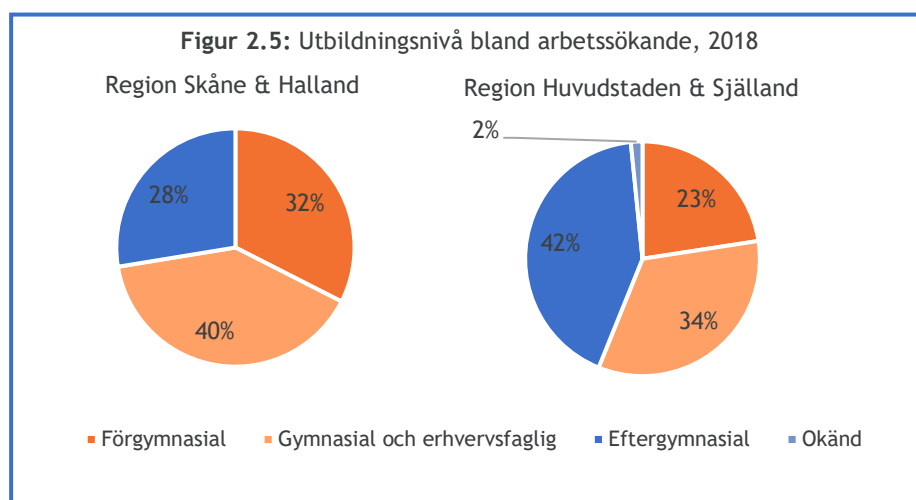
Kilder: Köpenhamns Kommun mot bakgrund av data från DST (figur 2.1) och Arbetsförmedlingen (figur 2.2).

GREATER COPENHAGEN

Arbetslösa på den danska sidan av Greater Copenhagen har högre utbildning.

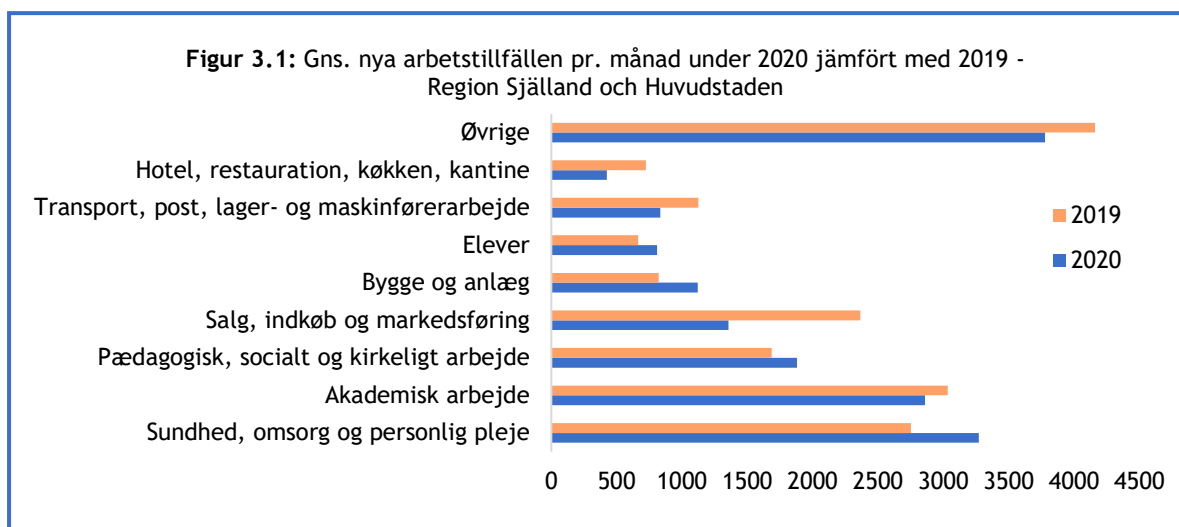
Ovanstående slutsatser ska ses i relation till att arbetslösheten är störst på den svenska sidan där det är en högre andel lågutbildade arbetslösa, på den danska sidan är det markant högre andel arbetslösa med eftergymnasial utbildning. I Greater Copenhagen som helhet är arbetslösheten relativt jämnt fördelad över olika utbildningsnivåer (figur 2.5).

Kilder: Malmö Stad mot bakgrund av data från Arbetsförmedlingen og STAR (figur 2.3), Arbetsförmedlingen og DST (figur 2.4 och 2.5)

GREATER COPENHAGEN

3. Arbetstillfällena efter branscher

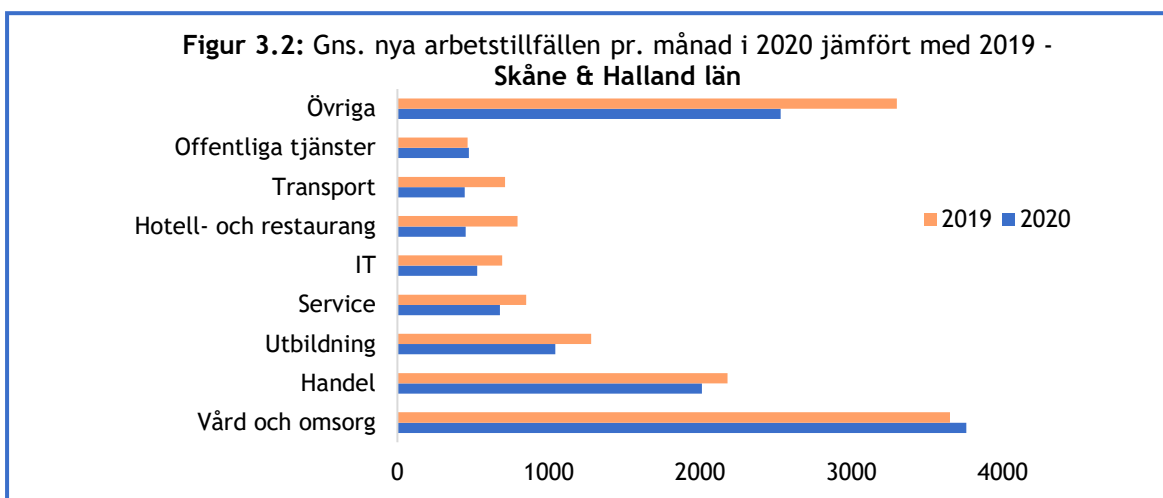
Trots pandemien ökar arbetstillfällena inom t.ex. vård och omsorg (S+DK), och bygg och anlägg (DK).

De branscher som växer stämmer dock inte överens med branscher där människor förlorat sina jobb.

I figur 3.1 och 3.2 ses att vård och omsorg är den största branschen i Greater Copenhagen, det är också en av få branscher som vuxit under 2020. På den danska sidan har också bygg- och anläggningsbranschen samt pedagogiskt, socialt och kyrkligt arbete vuxit jämfört med 2019.

Branscher där många förlorat sina jobb under coronapandemin, t.ex.; transport, lager, hotell, restauranger, matsalar, luftfart och handel/sälj, har också generellt färre nya arbetstillfällen 2020 jämfört med 2019, en del har nästan upplevt en halvering. Så trots att nya jobb skapas matchar de generellt inte med branscherna som drabbats av coronapandemin.

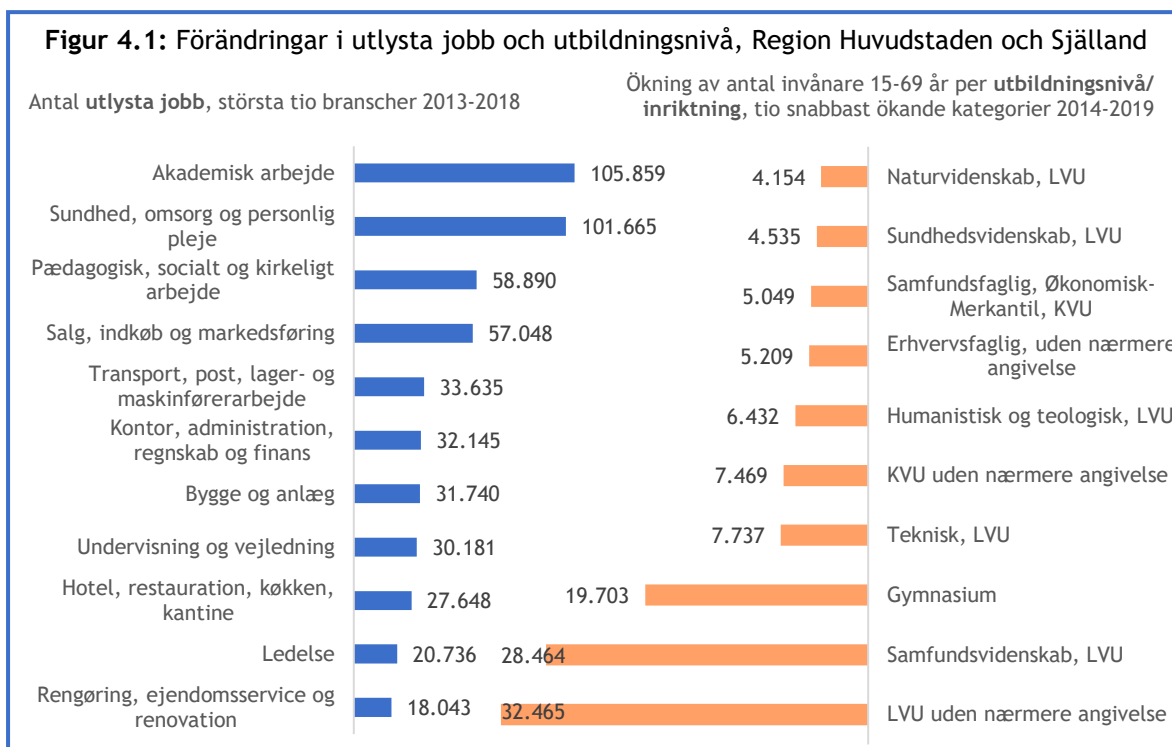
En del jobb kommer troligen tillbaka när pandemirestriktionerna lättar, exempelvis inom hotell, restaurang och luftfart. Den ökade digitaliseringen av samhället till följd av coronapandemin riskerar dock att resultera i att en del arbetstillfällen inte kommer tillbaka, eller kommer tillbaka med nya kompetenskrav. Vidare- och fortutbildning kommer därför vara viktigt för att bemöta förändringarna på arbetsmarknaden.

Kilder: Köpenhamns Kommun mot bakgrund av data från Jobindsats (figur 3.1) og Arbetsförmedlingen (figur 3.2)

GREATER COPENHAGEN

4. Kompetensbehov

De med lång vidaregående utbildning ökar i Greater Copenhagen, särskilt på den danska sidan.

Även om efterfrågan på högutbildad arbetskraft är stor...

... ökar efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft mer.

Av figur 4.1 och 4.2 (samt 7.2) framgår att utbildningsnivån i Greater Copenhagen har ökat kraftigt de senaste åren.

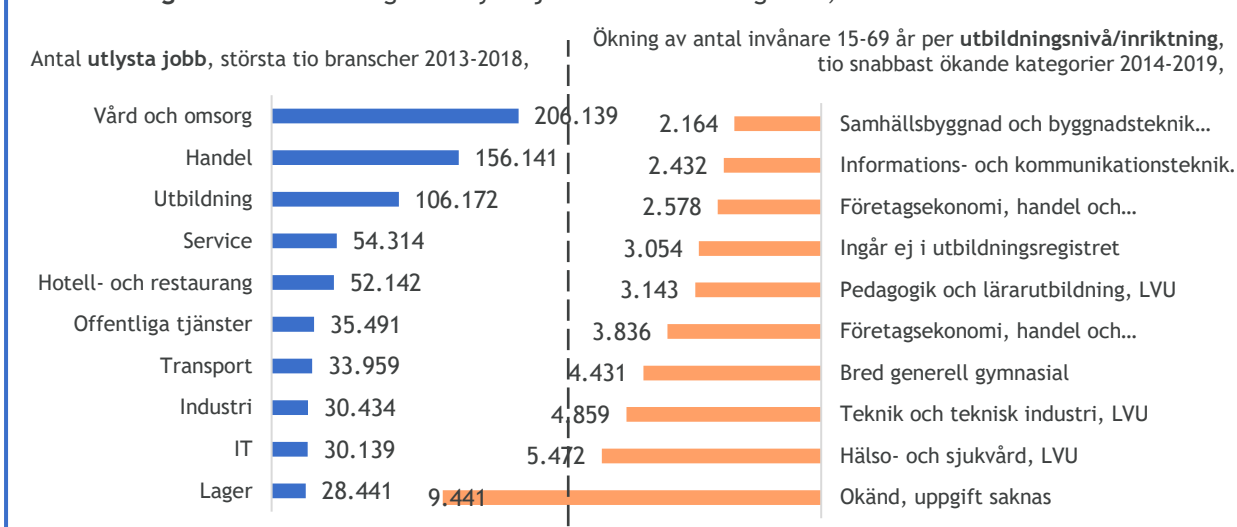
Även om efterfrågan på högutbildad arbetskraft är hög i regionen så är det fler yrkeskategorier som kräver yrkesutbildad arbetskraft som ökar, exempelvis handel, transport, lager och industri. Detta har även lyfts fram av arbetsförmedlingen och statistiska centralbyrån samt AE på dansk sida.

Resultatet är att Greater Copenhagen kan komma att se en kompetensbrist inom dessa branscher, eftersom det både på dansk och svensk sida främst är långa eftergymnasiala utbildningar som ökar, jf. Figur 4.1 och 4.2. Dansk Energi och AE har också lyft fram bristen på yrkesutbildad personal som ett hot mot den gröna omställningen.

Kilder: Malmö Stad mot bakgrund av data från Jobindsats.dk och Statistik Danmark (figur 4.1).

GREATER COPENHAGEN

Figur 4.2: Förändringar i utlysta jobb och utbildningsnivå, Skåne och Halland län

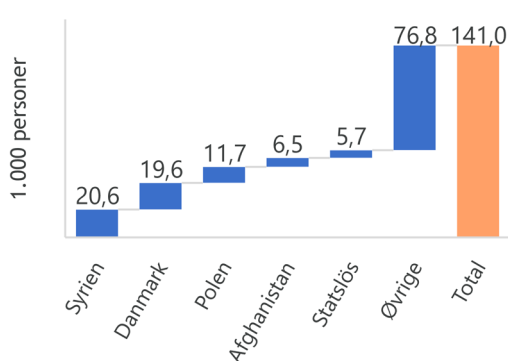
5. Utländsk arbetskraft

Polacker som bor och arbetar i Danmark utgör en större del av den internationella arbetskraften än svenskar som bor och arbetar i Danmark.

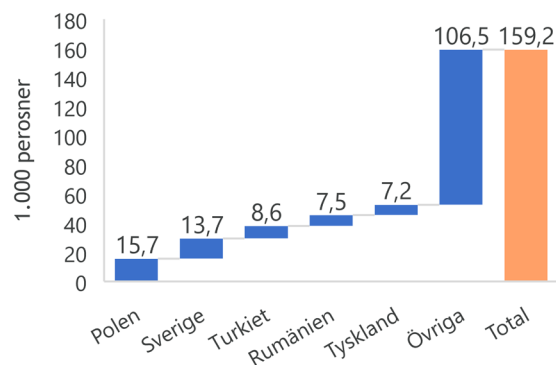
Vissa kompetensbehov kan lösas genom att hämta arbetskraft från utlandet. I figur 5.1 och 5.2 framgår vilka länder den svenska respektive den danska sidan av Greater Copenhagen hämtar arbetskraft ifrån i 2018. I den danska delen av Greater Copenhagen är det fler polska medarbetare än svenska trots att Malmö ligger mycket närmre Köpenhamn och att steget att flytta över gränsen därmed borde vara mindre än att flytta från Polen till Köpenhamn.

Den svenska sidan har en stor andel arbetskraft från Syrien och Afghanistan vilket troligtvis beror på de stora flyktingströmmarna orsakade av kriget i Syrien. Det vittnar om att attraktionen av utländsk arbetskraft på de olika sidorna av Greater Copenhagen ser mycket olika ut.

Figur 5.1: Utländsk arbetskraft i Skåne och Halland fördelat på medborgarskap, 2018

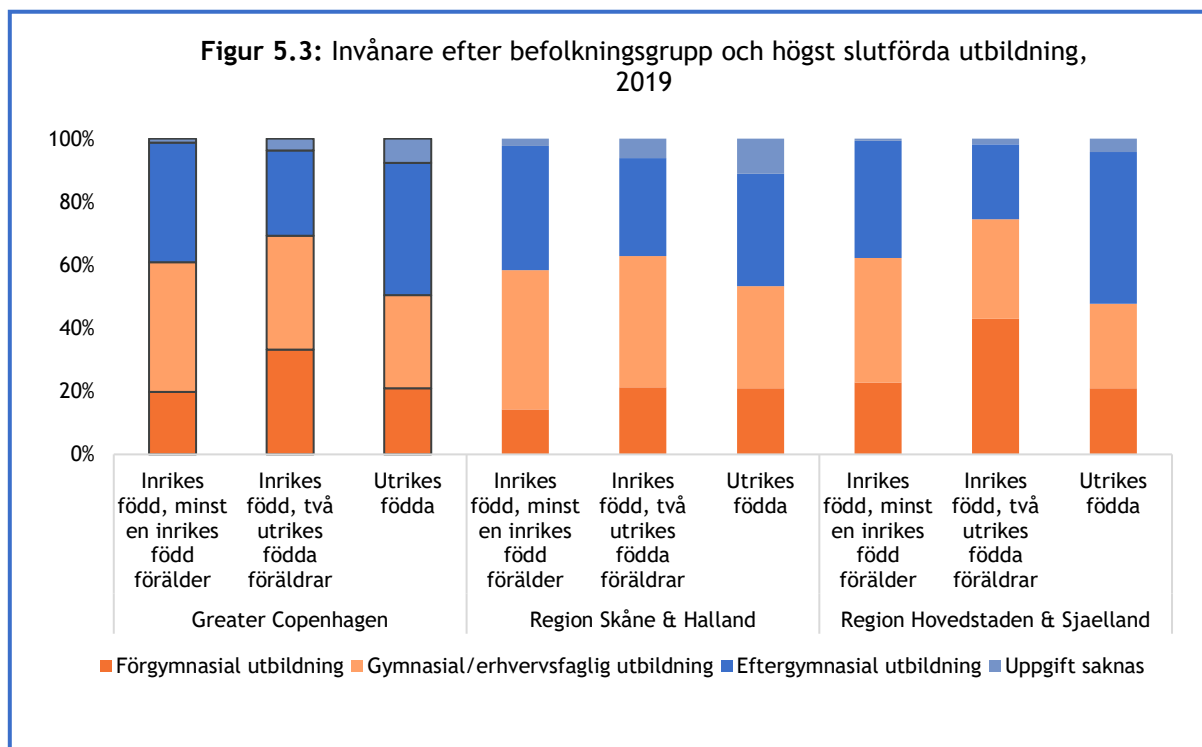
Figur 5.2: Utländsk arbetskraft i Huvudstaden och Själland fördelat på medborgarskap, 2018

Kilder: Malmö Stad mot bakgrund av data från Arbetsförmedlingen og SCB: Region Skånes och Region Västs databaser (figur 4.2). Köpenhamns Kommun mot bakgrund av data från SCB: Region Skånes och region Västs databaser (figur 5.1) och Jobindsats (figur 5.2),

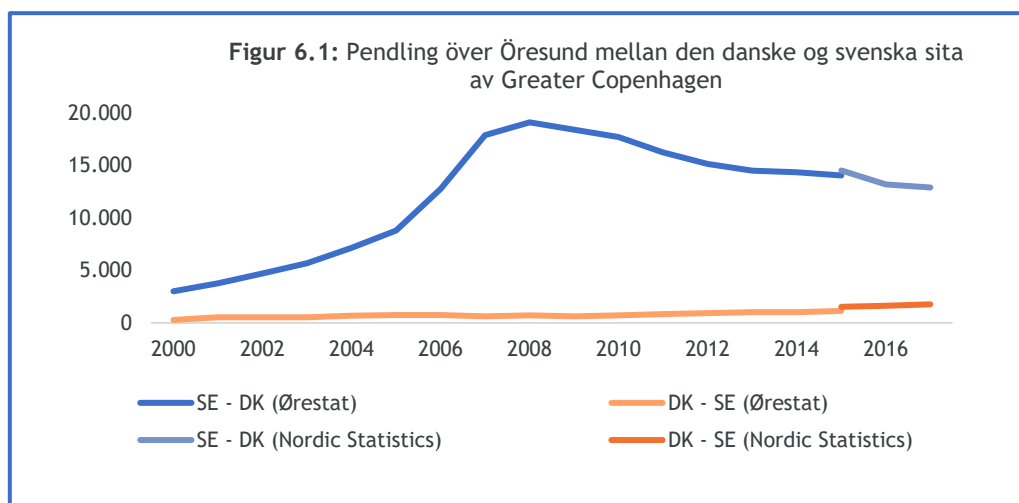

GREATER COPENHAGEN

I figur 5.3 syns att en stor andel människor som kommer till Greater Copenhagen från andra länder är högutbildade. Detta tyder på att vi hämtar en del högutbildad kompetens utomlands. Trenden syns på både danska och svenska sidan av samarbetet men är tydligast på den danska. Personer som växt upp i Greater Copenhagen med två utrikesfödda föräldrar ser däremot ut att i lägre utsträckning söka sig till vidaregående utbildningar - särskilt på den danska sidan.

6. Pendling över Öresund

Kilder: Malmö Stad mot bakgrund av data från SCB og DST (figur 5.3). Egne beräkningar mot bakgrund av data från Øresta & Nordic Statistics (figur 6.1)

GREATER COPENHAGEN

Öresundspendlingen har minskat med 30% sedan 2008.

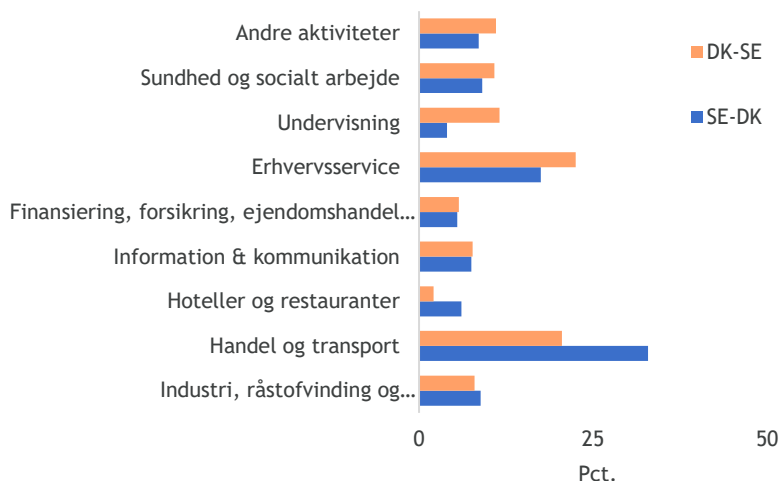
Danskar som pendlar till Sverige har högre utbildningsnivå än svenskar som pendlar till Danmark.

Antalet Öresundspendlare har fallit med 30% mellan 2008 och 2016 (figur 6.1). Detta kan förklaras av bättre anställningsmöjligheter i hemgeografin, tidskrävande och osäkerhet - eller en kombination av dessa faktorer. Data i figur 5.1, 5.2 och 6.1 tyder på att danskar som jobbar i Sverige också bosätter sig i Sverige medan svenskar som arbetar i Danmark i högre grad pendlar.

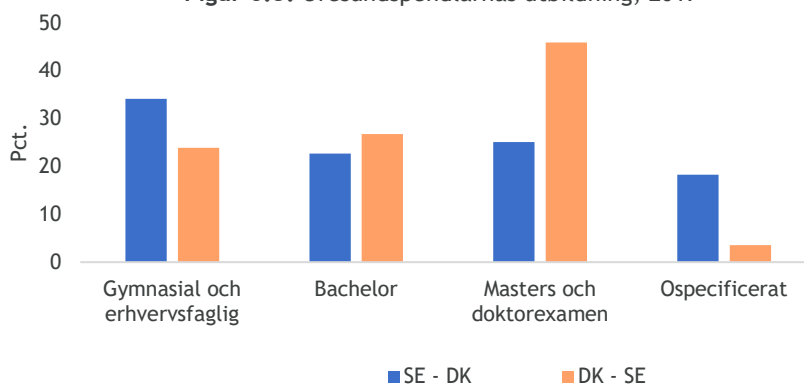
Pendlarna från Danmark till Sverige har i större utsträckning en högre utbildning vilket framgår i figur 6.3, detta sammanfaller med att den danska sidan av Greater Copenhagen har en hög grad av högutbildade arbetslösa (figur 2.5). Pendlarna från Sverige till Danmark är mer jämnt fördelad över utbildningsnivåerna.

De vanligaste branscherna för Öresundspendlarna är handel- och transportsektorn, företagstjänster, industri- och hälsosektorn. Men generellt är Öresundspendlarna spridda över flera branscher (figur 6.2) vilket tyder på att flera branscher är beroende av gränspendlare.

Figur 6.2: Öresundspendlare fördelat på industrier, 2017

Figur 6.3: Öresundspendlarnas utbildning, 2017

Kilder: Egna beräkningar mot bakgrund av data från Nordic Statistics (figur 6.2 och 6.3)

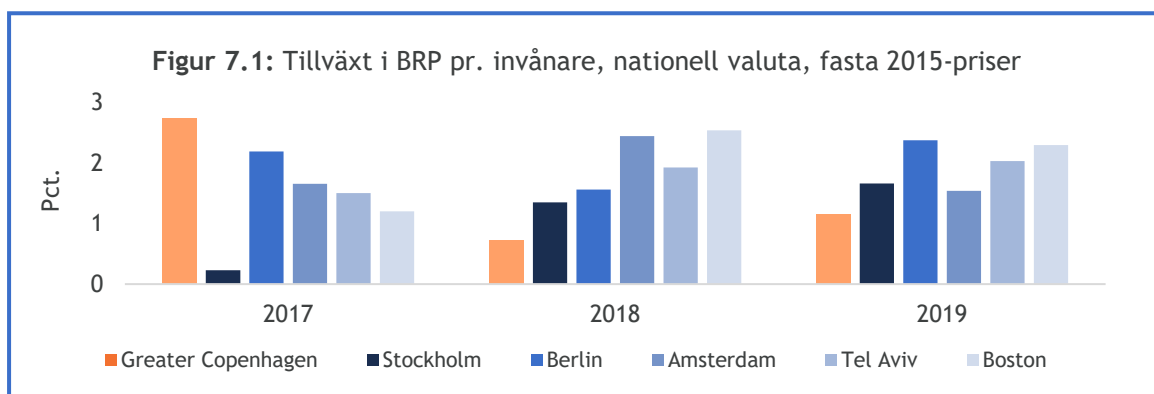
GREATER COPENHAGEN

7. Rammvillkor: BRP tillväxt och utbildningsnivå

Greater Copenhagen har 2018 och 2019 saktat efter jämfört med andra metropoler i tillväxt.

Som framgår av figur 7.1 hade Greater Copenhagen 2017 högst tillväxt av metropolerna nedan, sedan dess har dock Greater Copenhagen sprungits om av alla för att 2019 vara den metropol med lägst tillväxt. Detta trots att arbetslösheten minskat och utbildningsnivån ökat (figur 7.2 och 1.1).

Anledningen bakom Greater Copenhagen's tillväxttapp är oklar men även om arbetslösheten minskat i metropolerna de senaste åren ligger arbetslösheten fortfarande relativt högt jämfört med de andra metropolerna, vilket framgick i tabell 1.2 ovan.

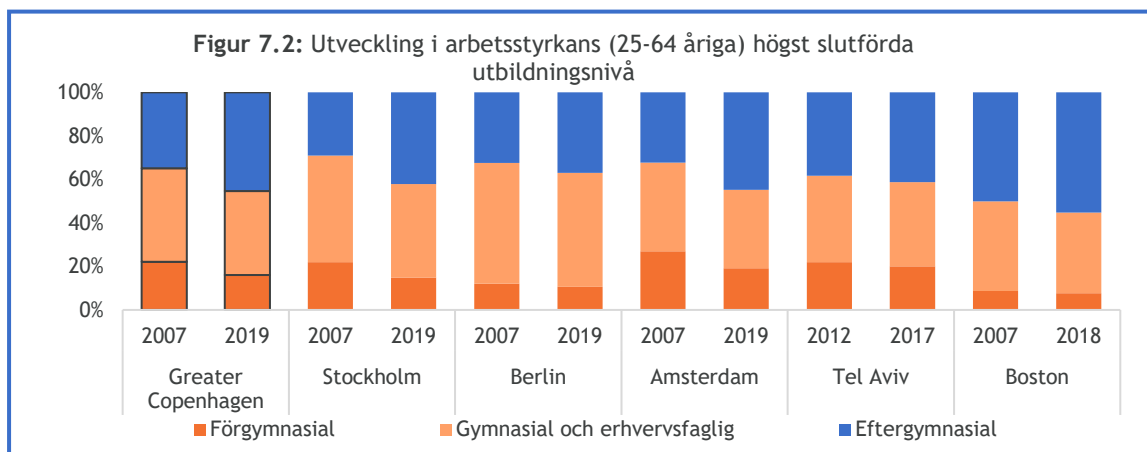

Samtidig har utbildningsnivån ökat...

Av figur 7.1 och 7.2 kan även utläsas att befolkningens utbildningsnivå inte ser ut att garantera tillväxt. Boston har t.ex. hög tillväxt och högutbildad befolkning. Berlin och Tel Aviv å andra sidan har relativt låg andel högutbildad befolkning men gör trots detta bra ifrån sig tillväxtnässigt - detta beror delvis på att i t.ex. Tel Aviv upplever exceptionellt hög tillväxt bland ett antal tekniska nystartade företag som drar den totala tillväxtökningen.

... kanske så mycket att vi riskerar att bli överutbildade...

Frågan är om matchning av utbud och efterfrågan av kompetens kan vara av större vikt än en högutbildad befolkning och i så fall hur väl Greater Copenhagen lyckas med detta. Som framgick i kapitel fyra ovan finns det en del farhågor om att detta brister och att det kommer råda kompetensbrist inom framtidsbranscher som grön omställning och IT.

Kilder: Egna beräkningar mot bakgrund av data från Nordic Statistics (figur 6.2 och 6.3)